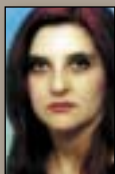

МУЗИКА

"Најголемата позитивна работа која успеав да ја направам за ова кратко време е песните кои ќе се пеат на Фестивалот да бидат базирани исклучително врз македонска мелоритмика, изведувачите да се квалитетни, а мора да се признае дека тоа беше исклучок од правилото и на валандовскиот и на другите фестивали", вели уметничкиот директор Ливрински.

Пишува: Милева ЛАЗОВА

САШО ЛИВРИНСКИ, УМЕТНИЧКИ ДИ ФЕСТИВАЛОТ И ЗА ПОДГОТОВКИТЕ

ЈАВНО МЕСТЕНКИ НЕМА, ПОСТОЈАТ САМО ШПЕКУЛАЦИИ, САШО ЛИВРИНСКИ

Сашо Ливрински, познат музичар, аранжер, текстописец, член на групата "Академци"... е назначен за уметнички директор на најстариот фолк-фестивал "Валандово". Со неговото именување на оваа функција се очекуваат и многу промени, како во поглед на екипата која ќе го работи, така и во однос на концепцијата.

Според новиот уметнички директор Ливрински, годинашново 23. по ред издание закажано за 24, 25 и 26 мај, ќе понуди нови содржини кои, пред сè, ќе го подигнат нивото на Фестивалот. Годинава "Фолк фест Валандово" ќе има традиционално три вечери, дебитантска, вечер на ѕвезди и ревијална вечер, кога ќе бидат доделени и задолжителните три традиционални награди. За останатите стручни награди ќе бидат задолжени еминентни луѓе од соодветната област.

ИЗГУБЕН СЈАЈ

За самиот тек на настаните и за подготовките околу Фестивалот, уметничкиот директор Ливрински вели:

"Во било која организација, па и за валандовскиот Фестивал, именувањето на нештата ги разбираам како причина нешто да се промени, поаѓајќи од фактот дека претходно можеби нешто не чинело или, пак, било презаситено. А се знае,

МОРАМ ДА ЈА ВР НАПУШТЕНАТА

нов човек секогаш носи промени, но колку тие промени ќе бидат позитивни или негативни, ќе се открие по фестивалите. Советот на Фестивалот заклучил дека нешто не 'штима', а тоа 'нештимање' го гледам и јас како изведувач. Последниве три-четири години Фестивалот не извади ниту еден хит, што е мерило за тоа колку некој фестивал е вреден или не е. Е, сега зошто Советот на Фестивалот ме избра мене? Мислам дека имало консензус во нивните размислувања дека треба да се направи промена, а од кои причини е направена, не можам да тврдам, само можам да шпекулирам. Едноставно ми ја доверија задачата Фестивалот да го врати сјајот, да биде она што бил порано. Но, не би сакал да се нападнат само Фестивалот и оние кои работеле околу него. Факт е дека во последно време во Македонија нема каде да се промовираат новосоздадените песни. Како музичар и како композитор ќе

кажам она што мене ми пречело, не само на валандовскиот Фестивал, туку и на останатите. Многу рапидно, брзо, бескрупулозно се напушти македонската нитка, се напушти нашиот етно, она што нас не карактеризира кога станува збор за народната музика".

Поканата токму тој да биде уметнички директор дојде од Советот на Фестивалот, односно од директорот Јован Коцевски. За него оваа одговорна функција пристигнала малку доцна, така што му останува кратко време за да ги постигне сите работи кои сака да ги реализира.

"Кога се нафаќам да работам една работа, ја работам вистински, до крај професионално, со сите 'салтанати' и 'нишани', што сметам дека треба еден фестивал да го краси. Секаде во светот улогата на некој кој уредува уметнички дел од некоја манифестација е избор на песни, нивниот карактер па сè до нив-

РЕКТОР НА "ФОЛК ФЕСТИВАЛОВО" ЗА

ната реализација и до настапот на сцената. Тоа е тоа што треба да го регулира уметничкиот директор и она крајното што го гледаат и го слушаат гледачите. Годинава се прави избор на песни и на пејачи според конкурсот кој го објави организаторот на Фестивалот кој, пак, е направен од претходниот уметнички директор. Сега се обидувам да се снајдам во тој конкурс, колку што е можно работите да ги прилагодам според мојот начин на размислување. Веќе имам увид на тоа кој ќе пее и какви песни ќе се пеат. Најголема позитивна работа која успеав да ја направам за ова кратко време е тоа што песните кои ќе се пеат на Фестивалот се базирани исклучително врз македонска мелоритмика, а изведувачите ќе бидат квалитетни, а мора да се признае дека и на валандовскиот и на другите фестивали тоа беше исклучок од правилото. Досега повеќето песни содржеа многу туѓи елементи во мелоритмиката и имаше пејачи со сомнителни квалитети. Она што сега сакам да го направиме е новите песни да не содржат туѓи елементи, туку наши македонски", додаде Ливрински.

КРИТЕРИУМИ

Како што најавува уметничкиот директор новитет има и во концепцијата. Годинава "Валандово" ќе има една дебитантска и една вечер на ѕвезди. За ваквиот концепт Ливрински се одлучил поради неговиот став дека дебитантите и професионалците не треба да се ме-

Нашите пејачи не се во рамноправна положба со оние кои не се од македонско потекло. Кога тие гостуваат кај нас, употребуваат изговор дека не го владее добро македонскиот јазик и пеат на плејбек, додека нашите уметници пеат во живо. Пеењето на плејбек е многу олеснително, а тоа во живо бара голема одговорност и можна е грешка. Слушателот никогаш нема да предвид и не бил обѕирен кон тоа. Затоа сакам да се изборам и гостите да пеат на македонски јазик и во живо, па тогаш да освојуваат награди колку што сакаат.

следната година да заслужат да се најдат на вечерта на ѕвездите. Следната вечер е вечер на ѕвезди и на неа ќе бидат застапени наши популарни македонски ѕвезди, но не повеќе од 19 до 20. Оваа година немаме гости од соседството, но на дебитантската вечер имаме гостинка од Австралија, а ревијален настап ќе има една група од Канада. Наградите кои се стручни, како наградата за текст, за аранжман и за интерпретација, ќе им ги доверам на еминентни личности од таа област, значи еминентен текстописец кој се докажал во текот на многугодишната работа и кој не учествува како автор на Фестивалот. Тоа се однесува и за аранжерот, а и наградата за интерпретација ќе му ја доверам на наш познат интерпретатор. Нивна задача нема да биде прогласување на 1, 2 и 3 награда од жири-комисијата, туку тоа ќе биде должност на традиционалното жири кое треба да биде тричлено и ќе се обидам да биде вистински скриено сè до финалната вечер. Што се однесува до одредувањето на победникот од страна на публиката сè уште немаме решено како ќе се гласа и намерно го одолговлекуваме

подинот Ливрински само еднаш учествувал на "Фолк фест Валандово".

"Внесовме новина во облекувањето. Носевме три четвртини панталони. Тогашниот уметнички директор, кога нè виде, се запрепасти, но ние му кажавме дека така ќе настапиме. Нè погледна и ни рече 'млади сте, па ви личи'. Печатоците од тогаш се навистина убави, што не може да се каже за последниве две-три години кога учествував како автор. Едноставно се случуваше да дојдам во Валандово каде што немаше човек да ми каже каде ми е собата. Но, тоа не е мој дел, тоа е дел на организаторите", истакна Ливрински.

За него постојат повеќе причини зошто македонската народна музика замре. Прво македонските автори на новосоздадена песна се ставиле во една неубава положба во однос на македонски автори кои протежираат нешто друго во македонската новосоздадена песна. Поучени, најверојатно испровоцирани, па на некој начин, и од она што ни се наметнува од Бугарија и од северниот сосед, полка-полека се создава свест дека нашата народна песна треба да заличи

АТАМ БЕСКРУПУЛОЗНО МАКЕДОНСКА НИТКА

шаат. Тоа е за поздравување затоа што, како што вели тој, колку природата и да го надарила дебитантот, сепак можеби тој некаде и ќе погреша, а може и да се случи, како што и се случувало, дебитант да победи неколку ѕвезди, што за Ливрински нема логика, освен ако тој дебитант не е на нивото на Наум Петрески.

"Тој беше дебитант - објаснува Ливрински - и победи на Фестивалот, но тогаш немаше дебитант, ниту ѕвезда која не му ја стегна раката. Дај Боже да имаме такви дебитанти. Затоа решив дебитантите да се натпреваруваат меѓу себе, па

за да не им оставиме простор на оние кои умеат да манипулираат со гласовите од публиката".

Според Ливрински, јавно местенки нема. Шпекулации дека постојат има. Местенки има во цел свет, има и во поголеми манифестации од "Валандово", така што тој претпоставува дека и на овој Фестивал имало и дека и годинава некои ќе се обидат тоа да го направат. Негова задача е, колку што може, да најде модел тоа да го спречи. И како што вели: "Ако успеам добро, ако не успеам...".

Како дел од групата "Академци" гос-

некако поинаку. Не традиционално, туку модернизирана.

"Тие автори си најдоа музичари, изведувачи кои им се истомисленици и едноставно ги потиснаа овие кои не мислат така. Јас сум автор кој протежира традиционална музика и едноставно изведувачот ќе рече: не, ти тоа што го правиш е старомодно, не ми личи на мојата младост, на мојот начин на интерпретирање итн. И се создаде лажна слика која роди лажен квалитет. Меѓутоа, она што мене ме радува е фактот што во училиштето каде предавам музичко, ако ги прашам учениците да отпеат нешто македонско, тие ги пеат 'Македонско девојче', 'Зошто си ме мајко родила', ретко нешто од поновите, а од модерните новокомпонираните песни ни една. Значи, практиката покажува нешто друго. Колку што се обидуваме да создадеме нова модерна песна, толку старата е поактуелна и повеќе се бара", рече Ливрински.

Мојам да кажам каков ќе биде конкурсот за следната година, односно кои критериуми ќе бидат поставени. Пред сè, ќе се разгледуваат исклучително песни кои ќе пристигнат на конкурсот, тие песни мора во себе да ја содржат мелоритмиката на Македонија - дали за Вардарска, за Пиринска или, пак, за Егејска Македонија не е битно. Тоа важи и за текстовите кои мораат да бидат блиски до народната поезија.